

En batwa 'pygme'-familj framför sitt hem. Taket har rivits ned av lokala myndigheter som en del i projektet att få bort stråtäckta tak i Rwanda. Foto: Coporwa/Survival

Rwandas pygméer: **Grästak rivs för "modernisering"**

I Rwanda har regeringen under våren genomfört en kampanj för att riva alla grästak på landets traditionella lerhus, vilket drabbat pygméfolket twa mycket hårt. Tusentals människor har lämnats utan hem, och myndigheterna medger att de använt tvång för att genomföra reformen, som anses leda till en modernisering av bostäderna.

Enligt ett fastslaget system ska de som inte har råd att bygga nya hem få viss ersättning från staten. Det gäller de flesta ur folkgruppen twa, eftersom de tillhör de allra fattigaste i landet. Men husen rivs utan att familjerna får kompensation, vittnar de om till organisationen Survival International. I Rwandas södra provins

revs under årets första tre månader 30 000 hus med grästak.

En man som fått sitt tak rivet och sökt skydd tillsammans med ett tiotal andra familjer berättar att "det är ett katastrofalt liv som kan liknas vid att leva som flykting". Situationen försvåras av vårmånadernas regnperiod.

Efter en protestaktion på twitter för att stoppa tvångsrivningarna, medgav Augustine Kampayana, som är den ansvariga för kampanjen, att de "ibland använder lite våld".

FN:s kommitté mot rasdiskriminering har kritiserat Rwandas regering och uppmanar dem att garantera lämpliga bostäder åt folkgruppen twa, och att inte genomföra tvångsvräkningar utan att erbjuda alternativa bostäder.

Rwandas twafolk möter dagligen diskriminering och har svårt att försörja sig sedan de tvångsflyttats från sina hem i skogen, för att man byggt stora nationalparker eller använder marken till exempelvis jordbruk. Många arbetar som krukmakare, men också den försörjningen försvaras när marken privatiseras och plastkärl blir allt populärare. Att tigga och att sälja sin arbetskraft billigt har blivit det enda alternativet för många.

Eftersom twa inte lever av jordbruk eller boskapsskötsel som de större

folkgrupperna i landet betraktas de som bakåtsträvande, underlägsna och orena, och det förekommer tabun kring dem.

I ett försök att ena landets olika folkgrupper har man förnekat pygméernas rättigheter som ursprungsfolk och vägrat dem hänsyn till deras speciella situation. De är också mycket dåligt representerade i politiska forum, vilket gör det ännu svårare för dem att försvara sina rättigheter till marken och de åtråvärda resurser som finns där.

Organisationen Survival International har protesterat mot regimen i Rwanda och säger att man inte förbättrar människors standard genom att riva deras hem, utan att samtidigt erbjuda dem nya bostäder. Och att det visar en sorglig arrogans att man gör det "för deras eget bästa".

Solveig Hauser

Pygmé

Benämningen pygméer på de olika folk som bor i regnskogen i bland annat Rwanda och Demokratiska Republiken Kongo har länge diskuterats. Vissa anser att det är ett nedlåtande ord. Trots detta använder många ordet i bland annat Kongo, även urbefolkningar,

Idag använder sig de flesta internationella organisationer av benämningen pygméer, inklusive den Afrikanska kommissionen för mänskliga och folkens rättigheter, och många studier och rapporter försäkrar att de använder ordet pygméer i "antropologisk mening och korrekt form med citations-tecken".

Ordet pygmé hänvisar i många mening till alla jägar- och samlarfolk i regnskogarna i centrala Afrika, men många av dessa folk föredrar att kallas vid sitt riktiga namn, bland annat *mbutis*, *twa*, *aka* och *baka*.

Niskua Iqualikinya

